

ויזרע יצחק

שנה טו'

פרשת "צו" "שבת הגדול"
הפטרה: "וערבה לה"
י' ניסן תשפ"ג

ויצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"

ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

זמני השבת	י"ג	ת"א	ח"פ
כניסה	18:23	18:40	18:29
יציאה	19:35	19:37	19:37
ר"ת	20:16	20:13	20:13

הגיגים לפרשת השבוע

"צו את אהרן" (ויקרא ו' ב)

"אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות, אמר רבי שמעון ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס" (רש"י) מפרש ה"פנים יפות" שמה שכתוב בלשון זירוז, "צו", דווקא בעניין ה"עולה" ולא בעניין "חטאת" או "שלמים" הוא משום שלגבי "חטאת" ו"שלמים" אמרו חז"ל (פסחים נט:): שכל זמן שלא הקטירו את האמורים אסור לכהנים ולבעלים לאכול מבשרם, ומצד שני ידוע שאסור למעט את זמן אכילת הקדשים (זבחים עה:): אם כך, לא צריך כאן לשון זירוז כיון שפשוט הוא שלא יאחרו את הקטרת אמורים, כדי למהר את זמן אכילת קדשים. אבל "עולה" שאינה נאכלת, וכולה כליל, צריך לשון של זירוז כדי למהר את ההקטרה. אלא שעדיין קשה, הרי ביום השמיני למילואים, גם את החטאת שהקריבו, הם שרפו בו ביום ואין בו משום מיעוט זמן האכילה, אם כן מדוע נאמר לאהרן לשון זירוז ב"עולה" יותר מאשר ב"חטאת", לכן פירש רש"י "מיד ולדורות" מה שאין כן לגבי החטאת שאינה לדורות, כמו שפירש רש"י על הפסוק (ויקרא ט' יא) "לא מצינו חטאת נשרפת אלא זו בלבד".

לפי זה יש להבין את מה שכתב רש"י "ביותר צריך הכתוב לזרז..." , כיון שרבי שמעון הולך לשיטתו הסוברת שמותר למעט בזמן אכילת הקדשים, אם כן, לשיטה זו, צריך להביא טעם מדוע כתבה התורה בלשון זירוז בעניין "עולה" ולא בעניין אמורי "חטאת" ו"שלמים", אלא שכיון שידוע הכלל במשנה ש"כל התדיר מחברו קודם את חברו" (זבחים פט:). לכן איברי ה"עולה" קודמים לאמורי ה"חטאת", מפני שהם כליל לאשים, לכן כתוב לשון של זירוז בעניין ה"עולה" להקדים את הקטרתו קודם הקטרת אמורי החטאת. וכיון שלפעמים יש בזה חסרון כיס, כגון ברגל שכל ישראל מקריבים עולת ראייה ושלמי שמחה ואי אפשר להקטיר אימורי "שלמים" עד שיקטירו בהתחלה את כל העולות, ויש בזה חסרון כיס כיון שאי אפשר לאכול את השלמים אלא עד לאחר הקרבת העולות ואחר כך להקריב את אמורי החטאת, לכן צריך היה הכתוב לזרז ולהקדים את איברי ה"עולה" לאימורי ה"שלמים"

"על זולת לזום זומין" (ויקרא ז' יג)

רבינו החיד"א מביא ב"נחל קדומים" מספר תחומים בהם ה"תורה" מקבילה ל"חלה": כמו שה"חלה" צריכה להיות כלולה, כך ה"תורה" כלולה בטעמים וסודות וגימטריאות ואגדות ומשניות וגמרא. כמו שה"חלה" פוטרת את העיסה, כך ה"תורה" פוטרת את לומדיה מדינה של גיהנם. כמו שה"חלה" באה לכפר על העוון של האישה, שגרמה לאדם הראשון, שהיה חלתו של עולם, למות, כך ה"תורה" מכפרת על העוונות של בני ישראל.

"זאת התורה לעלה למנוחה ולזוטאת ולאשם ולמלואים ולזבזז העלמים" (ויקרא ז' כו)

אומר ה"אלשיך" הקדוש שהפסוק שלפנינו בא לפייס את משה, כי אחרי שאמר הכתוב "זאת משחת אהרן ומשחת בניו" (ויקרא ז' לה). היה מקום שמשה ירהר ויצטער על כך שלא לו ניתנה ה"חלה". ומה עוד שאמרו חז"ל על הפסוק "הנה אהרן אחיך הלוי" (שמות ד' יד), שאהרון היה מיועד להיות לוי ומשה היה מיועד להיות הכהן, אלא שהיעוד השתנה כיון שמשה סירב ללכת בשליחות למצרים. לפי זה נראה היה שמשה יצטער על משחת אהרן ובניו. לכן אמר כאן הכתוב "זאת התורה", שהכוונה היא ל"תורה אשר שם משה", שהיא עולה על הכל, "לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים". שהתורה לבדה, בלא קרבנות, היא התורה אשר צוה ה' בהר סיני.

נר ה' נשמת אדם העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זע"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

אריה שור בן נפתלי ומינה ז"ל נלב"ע יב' אדר תשפ"ג יעקב בן חמו בר עיישא ז"ל נלב"ע טו' ניסן

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה בנימין בת גורג'יה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע י"א ניסן תשס"ז

נלב"ע י"ג אדר ב' תשל"ג

נלב"ע י"ג אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

לא לשמור על קדושת הגליון

"כל אשר יגע בבשרה יקדש" (ויקרא ו' כ)

אומר רבי אלימלך מליזנסק ב"נועם אלימלך" שאם תבא לאדם איזו מחשבה הנוגעת אל הבשר דהיינו לתאוותו, "יקדש", כלומר יראה להביא את הדבר ההוא אל הקדושה.

"את החלב על הזוזה יביאנו את הזוזה להניף אתו תנופה לפני ה'" (ויקרא ז' ל)

מבאר ה"ספורנו" שבקרבן שלמים הבשר נשאר לבעלים, ומה שהכהנים מקבלים מהקרבן זה החלק שבעלים נותנים לה', את החלב ואת הזוזה, והכהנים זוכים משלחנו של מקום. ומה שחוזר הכתוב ואומר: "את הזוזה להניף אותו", הוא ללמדנו שאף על פי שהבעלים נותן את החלב על הזוזה בשעת תנופה, מכל מקום עיקר התנופה היא בשביל הזוזה, להודיע שהוא נתון לגבוה, כי החלב כבר ידוע הוא שהוא לה', שהרי הוא קרב על גבי המזבח.

"אשר צוה ה' את משה בהר סיני" (ויקרא ז' לז)

מבאר הרמב"ן שמה שכתוב "בהר סיני" אין הכוונה שהקריבו את הקורבנות על ההר ממש אלא עשו זאת באוהל מועד שעמד לפני הר סיני, וכן מה שכתוב: "עולת תמיד העשויה בהר סיני" (במדבר כח' ו), אין הכוונה בהר ממש, שהרי את עולת תמיד התחילו להקריב רק באהל מועד, שנאמר: "וזה אשר תעשה על המזבח" (שמות כט' לח).

ומבאר הרמב"ן שבני ישראל חנו לפני הר סיני ובסמוך אליו, כמו שכתוב: "ויחן שם ישראל נגד ההר" (שמות יט' ב), ושם עמדו עד שנסעו משם למדבר פארן. ובזמן הזה בנו את אהל מועד והקימו אותו לפני ההר בצד מזרח, ושם התחילו להקריב את עולת התמיד. ובשנה השנית נצטוו על הדגלים והעמידו את האהל בתוך המחנות בזמן הנסיעה. לפיכך, אמר כאן הכתוב "זאת התורה לעולה" ולכל הקרבנות שצוה ה' בהר סיני "ביום צוותו במדבר סיני", לומר שהיה זה בהר סיני ובמדבר סיני, להודיע שלא היה זה בהר ממש, במקום הכבוד ששם נמסרו עשרת הדברות, וגם לא במדבר סיני, אחרי שנסעו מלפני ההר, אלא היה במדבר סיני לפני ההר, שם שכן אהל מועד.

"ואת כל העדה הקהל" (ויקרא זז' ג)

שואל הנצי"ב מוולוז'ין ב"העמק דבר" מה תכלית ההקהלה הזו של כל העדה?

בשלמא ביום השמיני שבו "נראה כבוד ה'" (ויקרא ט' כג) וידוע ש"ברוב עם הדרת מלך" (משלי יד' כח) משום כך היה ראוי להקהיל את ישראל. אבל בשבעת הימים הללו מה הטעם להקהלה הזו? ואין זה דומה למעמד שבו חנכו את הלויים שהיה גם הציווי "והקהלת את כל עדת בני ישראל" (במדבר ח' ט) כיון שהקהלה שם היתה לשם "סמיכה" דכתיב "וסמכו בני ישראל את ידיהם על הלויים" (במדבר ח' י) משום כך, אף על פי שלא סמכו אלא הנבחרים מהם, מכל מקום, כיון שהיו קרובין, ראוי היה שיעמדו כל ישראל על קרבנם, אבל כאן מה היה עניין להקהלה?

ומתרץ שבמדרש מובא שהטעם הוא כדי שיהגו הכל קדושה בכהונה. ונראה עוד שהוא, כמו שיבואר בסמוך, שהיו כמה שינויים במעשה, ממה שנשמע מלשון הפרשה שאמר להם משה כבר, ובא הכל בקבלה שכך יעשה, משום הכי נצטוו להיקהל. ולמדו כאן כל ישראל את הכוח של קבלה בתורה שבע"פ, שראו שמה רבינו בעצמו עושה באופן אחר מהדבור שבכתב. וידעו כל העדה את דרך התורה.

"ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צוה ה' לעשות" (ויקרא זז' ה)

מובא במדרש שמה היה בדרגה של מלך, ולמדו זאת מהכתוב: "ויהי בישורון מלך" (דברים לג' ה), וידוע מאמר הגמרא: "מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול" (קידושין לב:), אם כן כיצד מבצע כאן משה פעולות שכביכול אינן לפי כבודו? מעשים שאפילו לעבד עברי אסור לעשותם לאדונו? כגון, לרחוץ אותם במים למשוח את כל גופם וכל סדר הפעולות לחניכת אהרון ובניו, ואין לך זלוזל במלך גדול מזה? אומר ה"אור החיים" הקדוש, שלכן הקדים משה ואמר: "זה הדבר אשר צוה ה'", כלומר מפי ה' נאמר לי במפורש לעשות את הדברים האלו, כי למלך אסור לעשות זאת הגם שיחפוץ למחול על כבודו. אך היות שנאמרו הדברים מפי הקב"ה, מבחינת "הפה שאסר", וגזר על המלך שלא ימחל על כבודו, הוא גם ה"פה שהתיר", וצוה אותי לבצע פעולות אלו.

"ופתו אהל מועד תשבו יומם וליילה שבעת ימים" (ויקרא זז' לה)

מובא במדרש שמה שצוה הכתוב את אהרון ובניו "ופתו אהל מועד תשבו יומם וליילה" אלו הם בעצם שבעת ימי האבלות על נדב ואביהוא. והראשון שנהג את שבעת ימי האבלות היה הקב"ה בעת שהתאבל על העולם שעתיד היה להיחרב בדור המבול. ולמדו זאת חז"ל מהכתוב: "ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ" (בראשית ז'). ומבאר רבינו בחיי שבאמת הדין הוא להתאבל על המת קודם שימות, אלא שהאדם שאינו יודע מה שעתיד להיות, לכן אינו יכול להתאבל אלא עד אחרי שימות המת. אבל הקב"ה שיודע מה שעתיד להיות התאבל על העולם לפני המבול.

לרפואת כל חולי עמו ישראל, ובכללם: פורטונה בן חמו בת סימונה, אליס מורלי בת לאה, שולה לוי בת גורג'יה, ענת בת שולה, יצחק בנימין בן אילנה, רונן בן איווט, מוטי נאור בן צביה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

מדרשת "ויזרע יצחק" מרכז לתורה ושירה, בית כנסת "שבת אחים" נווה גן פ"ת:

שיעור "דף יומי" ימים א'-ה' 20:00-21:00, לימוד טעמי המקרא יום ב' 19:00-20:00, לימוד פיוטים יום ה' 19:00-20:00

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים "לחנוכת בית" ו"ברית יצחק"

לכירור פרטים ולהשאלה: בן חמו יוסף 052-3268315, 050-6292492